

TBB
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11710

Tarih : 30-04-2025

10/2680

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kapitalist erkek egemen düzenin kendini var etmesinin temel dayanağı olan kadın emeği, güvencesiz koşullarda düşük ücretlerle, uzun çalışma saatleriyle, erkeklerle aynı iş yapmasına rağmen daha düşük ücretle çalıştırılmasıyla, ev içi emeğin yok sayılmasıyla, bakım emeğinin kadınların omuzuna yüklenmesiyle büyük bir sömürü altındadır. Kadın emeğine yönelik sömürünün tüm boyutlarıyla araştırılması ve kadın emeğin görünürlüğünün sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İttüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Halide TÜRKOĞLU

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin dayattığı roller kapitalist erkek egemen iktidarlar tarafından derinleştirilirken yaşamın, üretimin her alanında var olan kadın emeği yok sayılmaktadır. Çalışma hayatında olan milyonlarca kadın ucuz iş gücü olarak görülürken, kadınlar güvencesiz işlerde yaşam mücadelesi vermeye devam etmektedir. Nitekim, Türkiye'de kadın istihdamına yönelik açıklanan verilerde, emek sömürüsü ve eşitsizliğin ne kadar arttığını, bunun giderilmesine dönük etkin politikaların olmadığını açık bir şekilde göstermektedir.

2024 Aralık ayı verilerine göre Türkiye'de kadın istihdamı 10,855 milyon kişi ile yüzde 32,5 iken erkek istihdamı 21,803 milyon kişi ile yüzde 66,7'dir. Erkeklerin istihdama katılımı kadınların iki katı olmakla birlikte tam zamanlı çalışan kadınların da yüzde 24,4'ü

kayıt dışı ve güvencesiz çalıştırılmaktadır. Her 4 kadından 1'i tam zamanlı çalışmasına karşın sigortasız çalıştırılmaktadır.

Kadınlar emek sömürüsünü en derinden yaşarken, maalesef kadın istihdamına yönelik hayata geçirilen her politika da bu sömürünün derinleşmesine yönelik olmuştur. Kadınları evlere hapseden, aile içerisinde tanımlayan ve kadınları toplumun öznesi olarak görmeyen politikalar kadınların daha fazla yoksullaşmasına, kadın emeğinin sömürülmesine neden olmaktadır. Örneğin "Aile Yılı" gibi politikalar ile kadınların kaç çocuk doğuracağından nasıl doğum yapacağına kadar belirlenmeye çalışılması bir yandan kadın bedenini tahakküm altına alırken diğer yandan kadınları istihdamdan uzaklaştırarak evlere hapsedilmesinin de önünü açmaktadır.

Kadın emeğini daha fazla görünmez kılan bu uygulamalar aynı zamanda kadına yönelik şiddeti de beslemektedir. Nitekim şiddet gören kadının ekonomik bağımsızlığının olmaması kadını yaşadığı şiddet sarmalının içerisine hapsedmektedir. İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi ile birlikte bu şiddet sarmalı daha da derinleşmiş ve güvencesiz işlerde çalışmak zorunda kalan, devlet eliyle desteklenmeyen, bakım emeği omuzlarına yüklenen, sosyal destek alamayan kadınlar şiddetin her türlüyle karşı karşıya kalmaktadır. Evde bakım hizmeti kapsamında sosyal yardım desteği verilen çoğu kadın, 555 bin ev emekçisi fiilen tam zamanlı bakım emekçisi olarak çalışmakta ancak insan onuruna yaraşır ücret ve herhangi bir sosyal güvenlik hakkından yararlanamamaktadır.

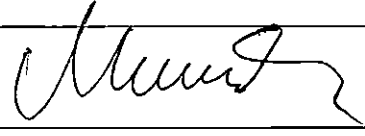
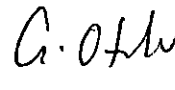
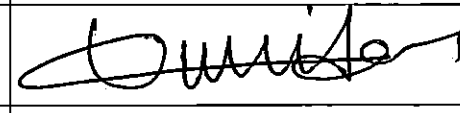
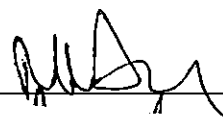
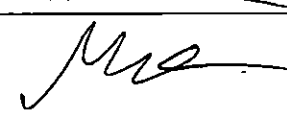
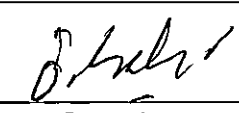
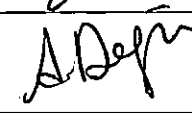
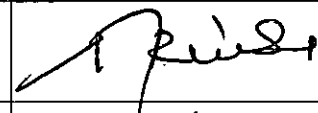
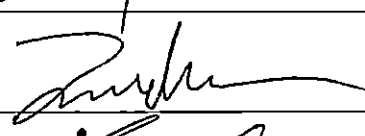
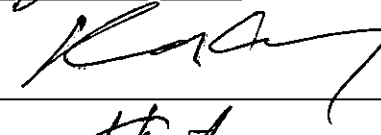
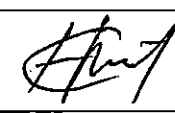
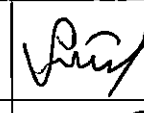
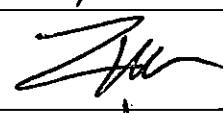
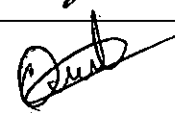
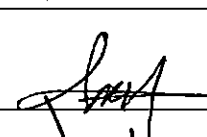
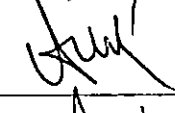
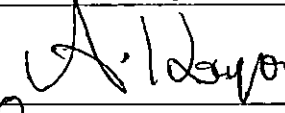
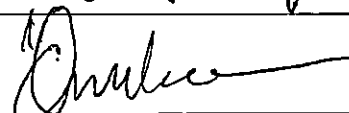
Kreş, yaşlı bakım evi gibi hizmetlerin kamusallaştırılmaması, yerel yönetimlere bağlı kreşlerin yeteri düzeyde olmaması, var olan kreşlerin ise kapatılması gibi uygulamalar kadınları çalışma yaşamının dışına ittiği gibi kadın emeği üzerindeki yükü de arttırmıştır.

Erkek egemen sermayenin desteklediği üretim ilişkileri kadın emeğinin sömürülmesini meşrulaştırırken güvencesiz, kayıt dışı çalışma koşullarını kadınlara dayatmaktadır. "Toplum Yararına Programlar", "İş Gücü Uyum Programı" gibi politikalar kadınların emeğini görünür kılmaktan ziyade toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin derinleştirdiği rolleri pekiştirmektedir. Bu tür programlar kadın işsizliğini gidermezken, kadınlar sadece ev içerisinde yemek, temizlik vb. işlerle tanımlanmaktadır. Esnek, güvencesiz, parça başı, yarı zamanlı çalışmayı dayatan bu programlar kadınların tam zamanlı istihdam alanlarında yer almasının da önüne geçmektedir.

Cinsiyetçi iş bölümü, çalışma hayatında olan kadınları da her türlü şiddet ve sömürünün hedefi haline getirmektedir. Erkeklerle aynı işi yapan kadınların, eşit ücret almadığı gibi iş yerinde de söz ve karar mekanizmalarında olamamaları bunun göstergesidir. En küçük bir ekonomik kriz ya da iş yerinde bir daralmaya gidildiğinde ilk gözden çıkarılan kadınların olması kadın emeğinin nasıl değersizleştirildiğini de ortaya koymaktadır. Nitekim bugün kadın işçiler öncülüğünde başlayan grevlerdeki temel talepler aynı zamanda kadın emeğinin sadece ekonomik bir sorun olmadığını göstermektedir. Eşdeğer işe eşit ücret, sağlıklı, güvenceli istihdam ve çalışma koşulları, iş yerinde mobingin son bulması, kreş vb. hizmetlerin kamusallaştırılması, sendikal hak mücadele talepleri de bunun sadece ekonomik bir sorun olarak değil toplumsal bir sorun olduğunu ve kapitalist erkek egemen iktidarların kadını yok sayan politikalarından bağımsız olmadığını ortaya koymaktadır.

Türkiye emek sömürüsüne karşı derhal Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 189 Sayılı "Ev İşçilerine İnsana Yakışır İş Sözleşmesi"ni ve iş yerinde şiddet ve tacizi önlemeye yönelik 190 Sayılı "Şiddet ve Taciz Sözleşmesi"ni imzalamalı ve iç hukuku bu sözleşmelerle uyumlu hale getirmelidir. Bugüne dek 39 ülke tarafından onaylanan ILO C189, ev işçilerinin küresel düzeyde tanınan temel haklarının Türkiye tarafından da kabul edilmesini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, "10 günden az çalışan ev işçilerine sigorta zorunluluğu olmayan" ayrımcı düzenleme derhal yürürlükten kaldırılmalıdır.

Kadın emeğinin görünür kılınması, kadınların ekonomik bağımsızlığının önündeki engellerin kaldırılması, kadın istihdamını güçlendirecek politikaların önünün açılması için kadın emeğine yönelik sömürünün tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5			
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENKİ	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	